

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 262/04-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť mal. Claudie Vaškovičovej, bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 3 ods. 2, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 37 Dohovoru o právach dieťaťa nečinnosťou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletej Claudie Vaškovičovej **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2004 doručená sťažnosť mal. Claudie Vaškovičovej (ďalej len „maloletá sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 3 ods. 2, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 37 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor“)

nečinnosťou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice (ďalej len „úrad sociálnych vecí“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že maloletej sťažovateľke po smrti otca výchovu a starostlivosť zabezpečovala v celom rozsahu jej matka, ktorá mala v starostlivosti ešte jedno maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva. Z dôvodu konfliktných vzťahov v rodine medzi matkou a jej druhou maloletou dcérou (sestrou maloletej sťažovateľky), ktoré vznikali po tom, ako matka nadviazala známosť s novým partnerom, bola táto maloletá rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 26 P 117/2003-67 z 3. februára 2003, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. marca 2004, zverená do náhradnej výchovy. Maloletá sťažovateľka ostala aj naďalej v starostlivosti matky.

Neusporiadané rodinné pomery, ako aj nevhodné správanie partnera matky, nepriaznivo vplývali na maloletú sťažovateľku, ktorá začiatkom roku 2004 vyhľadala pomoc na úrade sociálnych vecí, ktorý podľa obsahu sťažnosti *„napriek skutočnostiam uvádzaných mal. dieťaťom nevykonal žiadne opatrenia (...) už samotný fakt, že sa dieťa vo veku 14 rokov obráti samo na orgán starostlivosti o deti, indikuje podozrenie, že situácia v jeho výchove je skutočne znepokojujúca“*.

Sťažnosť ústavnému súdu podala právna zástupkyňa JUDr. I. R., K., na základe splnomocnenia z 25. júna 2004 podpísaného maloletou sťažovateľkou, ktorá žiadala, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

*„Právo sťažovateľky zakotvené
v článku 3 ods. 2 Dohovoru – na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre jeho blaho,
v článku 16 ods. 1 Dohovoru - na ochranu proti svojvoľnému zasahovaniu do jej súkromného života, rodiny a domova,
v článku 16 ods. 2 Dohovoru - na zákonnú ochranu proti takýmto zásahom alebo útokom,
v článku 19 ods. 1 Dohovoru - na vykonanie správnych a sociálnych opatrení na jej ochranu pred telesným a duševným násilím, urážaním a zneužívaním vrátane sexuálneho zneužívania, zanedbávaním, nedbanlivým zaobchádzaním a trýznením,*

v článku 37 Dohovoru - na zabezpečenie, aby nebola podrobená krutému a ponižujúcemu zaobchádzaniu.

v článku 16 ods. 1 Ústavy SR - na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia,

v článku 16 ods. 2 Ústavy SR - nebyť podrobená krutému a ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu,

v článku 19 ods. 1 Ústavy SR - na zachovanie ľudskej dôstojnosti,

v článku 19 ods. 2 Ústavy SR - na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života a rodinného,

v článku 41 ods. 1 Ústavy SR - na osobitnú ochranu detí

bolo nečinnosťou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice pokračovať v porušovaní vyššie uvedených práv sťažovateľky.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 300.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) však sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Maloletá sťažovateľka napáda konanie úradu sociálnych vecí, ktorý mal „*svojou nečinnosťou*“ porušiť ňou označené práva.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy, súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci. Iným zásahom je aj nečinnosť orgánov verejnej správy.

Podľa § 250t ods. 1 OSP fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Z citovaných právnych noriem vyplýva, že vo veci maloletej sťažovateľky je daná právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve rozhodovať o nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorým je aj označený porušovateľ jej práv. Túto právomoc správneho súdnictva nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom.

Nevyužitie možnosti účinnej ochrany namietaného porušenia práv maloletej sťažovateľky v správnom súdnictve nemožno nahrádzať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie jeho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 128/04.)

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že maloletá sťažovateľka nepodala žalobu podľa § 250t OSP a ani neobjasnila, prečo tak neurobila.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného maloletou sťažovateľkou ústavný súd dospel k záveru, že v jej veci nie je daná jeho právomoc (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), a preto sťažnosť pre nedostatok právomoci odmietol.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o zákaze úradu sociálnych vecí pokračovať v porušovaní v nej označených práv a o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa maloletá sťažovateľka domáhala jeho priznania, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2004